

SANT ANTONI

PREMI MATEU SEGUÍ PUNTAS 2024 EX AEQUO

ODA A LA INUTILITAT

Ana Pons Coll

Estudiant

«**T**do lo que haremos en esta asignatura y, seguramente, la mayoría de cosas que haréis en esta carrera, será totalmente inútil: no os va a servir para nada». Això va ser la primera frase que va dir el primer professor que vaig tenir el primer dia de classe a la universitat, fa dos anys, el professor de *Introducció a la Literatura Española I*. Aquesta sentència em va deixar rumiant, prou per a encara pensar-hi.

Ara, dos anys després, comprenc millor el que l'home volia transmetre a aquells estudiants prematurs, embadalits i desitjosos de menjar-se el món; en aquest temps he sabut trobar a la frase que, en aquell moment, em va semblar aspra i gairebé ofensiva, una justificació que va més enllà del mateix aprenentatge que m'hagi pogut aportar la carrera, i una connexió amb el món, amb el meu dia a dia, amb la forma de viure de tots els joves com jo, de tots els que ho seran i de tots els que ho van ser.

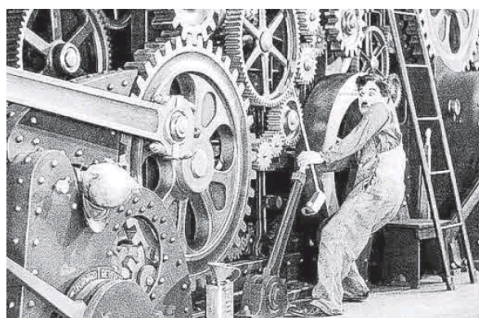
No és novetat per a ningú que, actualment, els estudis universitaris amb més ressò i consideració són tots aquells relacionats amb ciències, siguin de la salut, econòmiques o socials. Generalitzant, si la resposta a la pregunta «i tu, què estudiaràs l'any que ve?» és, entre molts altres exemples, Infermeria, o bé Enginyeria Industrial, o bé Administració i Direcció d'Empreses, ben segur que la reacció no serà la d'una ganyota, la de «però... i per què?» o la de «tu segur que podries fer molt més que això! Si només necessites un 5 per poder entrar...». Sí, aquestes són contestacions que he rebut més d'una vegada. Encara recordo quan, fent feina a la botiga on treballa cada estiu, as Mercadal, mentre portava la compra al cotxe d'un turista de Madrid, pel carrer suposo que per a fer més amè el camí em va demanar què estudiava. En dir-li-ho, l'home va amollar: «No me digas, mujer... ¿Qué piensas hacer con una Filología Catalana? ¿No harás algo más después de la carrera? Para especializarte en algo...». Era, exactament, la resposta que esperava... és més, m'hauria sorprès si hagués estat una altra.

Aquesta concepció envers les carreres de lletres és, per jo, el reflex o la conseqüència d'una manera de viure, de veure i de funcionar.

L'ara és el climax de la productivitat: tot va ràpid, tot canvia, progressa, neix i mor en un batre d'ulls. Aquest engranatge està en tot: no només en el treball, que com més coses tangibles facis en menys temps, millor; sinó en la música, en les xarxes socials, en la moda, en les relacions personals, en un etcètera infinit. El mecanisme s'aplica a tots els aspectes del dia a dia actual, i en som tots víctimes. No hi ha temps per perdre el temps, per fer coses que s'escapin de l'ambició de fer. Per què hauria d'existir una carrera en què s'estudii la vida i obra d'un autor, si no

da, també, a la forma d'utilitzar les xarxes socials. Els triomfadors en aquest àmbit ara són, indubtablement, els que produeixen un contingut més ràpid, més fàcil de consumir, més curt: triomfa el contingut que l'humà rep amb tanta rapidesa com oblidarà. L'exemple perfecte, i del que jo soc consumidora també, és l'anomenat TikTok: el còctel perfecte on es barregen eficàcia, buidor, velocitat; el còctel perfecte per a produir una quantitat antinatural de dopamina, a la qual som cada cop més addictes. Aquesta adulació a la productivitat, doncs, es transporta fins a les entranyes més profundes de tots els consumidors, de cada vegada més petits: a mesura que aquesta necessitat creix, menys capacitat tenim de valorar allò que «es

cou a foc lent», allò amb què podríem connectar d'una manera més visceral, allò que no oblidarem en un tancar i obrir d'ulls, o en un tancar i obrir la pesantya de l'ordinador. A més, és antagònic veure com som conscients del mal que ens pot fer però, alhora, ens produeix una sensació tan summament agradable que mai som capaços de renegar d'ella. És gairebé comparable a la

síndrome d'Estocolm. L'auge de la rapidesa a les xarxes és un exemple (dels molts que podríem trobar) d'aquest canvi intern, i és un dels més potents: la necessitat de lliscar, de canviar de pàgina, de veure coses noves, es trasllada a la forma de funcionar en les tasques del dia a dia: llegir un llibre, viatjar en transport públic, el temps a la sala d'espera d'una consulta, les converses i relacions personals reals es fan més lentes, més avorrides, més ensopeïdes perquè no rebem tot l'estímul i l'entllepiment al qual ara estem acostumats. En resum: anem perdent el que ens fa humans.

Considero, personalment, que existeix una clara relació entre la consideració del que és menys pràctic i poc aplicable a les circumstàncies del dia a dia de forma general, els estudis i interessos relacionats amb l'art, en aquest cas, més concretament, les lletres i el canvi cap a una societat més robòtica en la qual el que

realment es valora és la capacitat de produir en el menor temps possible. Escric tot això essent el clar exemple: em costa fer una sola cosa, necessito rebre sempre més d'un estímul. No sé mirar una pel·lícula sense anar revisant les meves notificacions cada cert temps, no sé sortir a caminar per a desfogar-me? sense escoltar un pòdcast, no sé fer el trajecte en ferrocarril cap a classe sense estar escoltant música, no sé llegir un llibre sense fer descansos cada mitja hora perquè se'm sol fer llarg. No puc suportar la idea de donar la possibilitat a la meva ment d'estar, únicament, amb ella mateixa, i potser aquí està el conflicte: volem passar el menor temps possible connectats amb el nostre propi ésser, que és, justament, on s'amaguen monstres de tota mida, forma i naturalesa als que no volem fer front.

❖ **NO HE ESCRIT AIXÒ** per donar cap solució a tot el que he exposat, més que res perquè no en sabria cap. Vull fer només una reflexió per a ser conscients de fets que, possiblement, si un mateix no atura el pilot automàtic, no hi va a pensar. He escrit això, també perquè després de plasmar aquestes idees he pogut reafirmar que, potser, el que ens fa ser humans és el que pràcticament no serveix de res. El que fa voltar la retina cent vuitanta graus per a veure què som, el que ens fa trobar la nostra forma natural, fins ara, abandonada i plena de pols i el que fa adonar-nos d'on som és el que, en vista d'una societat aligera, és plenament inútil.

No sé a quina assignatura ni tampoc sé a quin curs va ser que el professor va dir que els humans recordem amb més lucidesa, amb més retenció allò amb què hem connectat emocionalment d'alguna forma, ja sigui per l'estat d'ànim que teníem en el moment o pel sentiment que ens va produir el que vàrem veure o escoltar; ho crec fermament. El que ens fa persones és la capacitat d'identificació amb agents externs, la capacitat de sentir envers qualsevol objecte, persona o escenari.

Tornant a la frase inicial, és ben cert que la meua carrera és i serà «totalment inútil», però potser és aquesta la seva gràcia: que, a banda de demostrar-me que soc humana i que tot el que jo ara penso, sento o visc ja ho han pensat, sentit o viscut altres persones, no servirà de res.